

Tutaj, na Podlasiu, mamy swoje tradycje związane z lnianym ręcznikiem obrzędowym, zdobionym haftem i koronką. Nie przypadł bez wieści mimo kroczącej dziarsko nowoczesności i nowych trendów zwyczajowych w ważnych chwilach życia. Jest hołubiony nadal – jako pamiątka po przodkach i przechowywany w domowym skarbcu. Czasem jeszcze zdobi wnętrza, podkreśla znaczenie ikony lub portretu. U osób starszych wywołuje rozrzewnienie, wspomnienia i tęsknotę za minionym. U młodszych – pokorę dla cierpliwości autora i ulgę, że dzisiaj mają lżej. Wspólny jest zawsze zachwyty nad urodą RĘCZNIKA.

Projekt i opracowanie folderu – Jacek Lewicki
Fotografie – z archiwum Krystyny Chodak

Tkanina lniana samodziałowa, spłot rządkowy; haft płaski; koronka (17 cm) szydełkowa, nici lniane. Wymiary: 45/238 cm. Wykonawca nieznany, powiat hajnowski; prawdopodobnie pierwsza połowa XX wieku.

Tkanina fabryczna, spłot rządkowy; haft płaski; koronka (16 cm) i wstawka szydełkowa (14 cm), nici bawełniane. Wymiary: 40/220 cm. Wykonawca: Maria Owłasiuk, Nowobereżowo, gm. Hajnówka; lata 40. XX wieku.

Ręcznik obrzędowy to ozdobny pas białego haftowanego płótna, który wraz ze swoją unikatową ornamentyką jest reliktem świadczącym o bogactwie pogranicza wschodniej Polski i obyczajowości żyjących tam od wieków Białorusinów. Jest on przedmiotem zarówno materialnym, jak i symbolicznym. Nie tylko towarzyszy człowiekowi przez całe życie w wędrówce po ziemskim padole, jest przy nim podczas narodzin, zaręczyn, ślubu, wesela i śmierci, lecz także stanowi dzieło sztuki, symbol kontaktu człowieka z Bogiem oraz wdzięczności za doznane łaski, wyraz szacunku wobec świętych wizerunków. To forma podziękowania i podarunek dla bliskich osób, część posagu oraz istotny talizman. To symbol integracji z przodkami, miejsce schronienia dusz zmarłych, pomost łączący życie i śmierć, przeszłość z teraźniejszością, radość ze smutkiem. To również tajemniczy przedmiot z zaszyfrowanym w haftowanych wzorach przeznaczeniem człowieka i świadectwo jego losu. Jeden ręcznik, a ma tak wiele zastosowań, znaczeń i interpretacji.

Alicja Joanna Siegień-Matyjewicz

Siegień-Matyjewicz A.J. (2020). *Los człowieka na płótnie wyhaftowany – ręcznik obrzędowy jako symbol kultury materialnej Białorusinów z Podlasia*, „Acta Polono-Ruthenica” Nr XXV/2, s. 103-120.

tel.: 85 682 30 46 lub 500 266 346, e-mail: krajnazubra@powiat.hajnówka.pl
Centrum Turystyki i Promocji „Kraina Żubra”, Budy Leśne 1, 17-230 BIAŁOWIEŻA

Ręcznik obrzędowy z Podlasia

Talizman utkany na krosnach i zapisany haftem

Wystawa etnograficzna: 5-31 lipca 2021 roku

Centrum Turystyki i Promocji „Kraina Żubra”

Budy Leśne 1, Parking Zwierzyniec

17-230 BIAŁOWIEŻA

Godziny otwarcia:

w sezonie (26.04-30.09): poniedziałek-piątek 7:30-15:30; sobota-niedziela 9-17

poza sezonem: poniedziałek-piątek 7:30-15:30

Pomysłodawca i organizator wystawy pod honorowym patronatem Starosty Hajnowskiego:

Krystyna Chodak, Nowoberezowo 107, 17-200 HAJNÓWKA, e-mail: krystynachodak@op.pl